

Brüssel, 27. november 2019
(OR. en)

13867/19

SPORT 94
JEUN 125
SOC 731
EDUC 442
DOPAGE 28
COPEN 426
CRIMORG 153
DEVGEN 202
SUSTDEV 157

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 13349/19 + COR1

Teema: Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate
järelused, mis käsitlevad võitlust korruptsiooni vastu spordis

Delegatsioonidele edastatakse lisas Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järelused, mis käsitlevad võitlust korruptsiooni vastu spordis ning mis võeti vastu hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu istungil 21.–22. novembril 2019.

VÕITLUS KORRUPTSIOONI VASTU SPORDIS

Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused –

NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE
ESINDAJAD,

TUNNISTADES, ET

1. sport kui selline on rajatud pingutusrõõmule, eeskuju näitamise hariduslikule väärtusele, sotsiaalsele vastutusele ja üldiste eetiliste põhimõtete järgimisele¹;
2. korruptsioon spordis ei ole uus nähtus. Viimase 20 aasta jooksul on tulnud ilmsiks üha rohkem juhtumeid, mis on tingitud märkimisväärtetest muutustest spordisektoris, mis on peamiselt seotud spordi järjest suurema kaubanduslikkusega ja massilisema kajastamisega meedias ja seega tulude ja rahavoogude suurenemisega;
3. eri osalejad on võidelnud korruptsiooni vastu spordis paljudel eri viisidel ja aastate jooksul on saavutatud häid tulemusi;
4. kõrgetasemelised korruptsioonijuhtumid on näidanud, millist kahju võivad sellised juhtumid spordi mainele spordiaususe ja ausa mängu kontekstis tekitada. Lisaks võimaldab see suurendada majanduslikku ebatõhusust ning õhustab usaldust valitsuste, avaliku sektori asutuste ja demokraatia vastu üldiselt;
5. korruptsiooni esineb spordis nii võistluste kui ka juhtimise tasandil². Korruptsiooni esineb spordis mitmel kujul, näiteks altkäemaks, mõjuvõimuga kauplemine, ametiseisundi kuritarvitamine, spordivõistlustega manipuleerimine ja rahapesu. Korruptsiooni soodustab reeglite puudumine või kehtivate reeglite ebapiisav rakendamine huvide konflikti korral või nn pöördukse efekt avaliku ja erasektori vahel. Lisaks võib korruptsioon olla seotud dopinguga;

¹ Olümpiamängude aluspõhimõtted, Rahvusvaheline Olümpiakomitee, september 2015.

² Vt määratlusi lisas.

6. korruptsiooni on spordis avastatud erinevates kontekstides, alates mittetulunduslikust tegevusest kuni tegevuseni, mis hõlmab kõrgetasemelisi rahvusvahelisi üritusi. Spordikorruptsiooni keeruka olemuse tõttu on probleemide kindlakstegemine, nende lahendamiseks meetmete võtmine ja spordiaususe tagamine spordijuhtide ja spordipoliitikakujundajatele jaoks märkimisväärne väljakutse;
7. ÜRO tasandil ja eelkõige kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 on rahvusvaheline üldsus tunnustanud sporti kui olulist tegurit kestlikus arengus,³ kuid tunnistanud ka korruptsiooni kahjulikku mõju majanduslikule ja sotsiaalsele arengule, ning lubanud oluliselt vähendada korruptsiooni ja altkäemaksu kõigi vormide esinemist⁴. Korruptsiooni vastu võitlemine ja koostöö partnerriikidega korruptsioonivastaste meetmete edendamiseks on osa ELi ja selle liikmesriikide arengukoostöö poliitikast⁵,

LEIAVAD, ET

8. kuigi teatavad spordikorruptsiooni liigid on olnud ELi tasandi koostöö päevakorras juba mitu aastat, puudub ELi ühtne lähenemisviis korruptsioonivastastele meetmetele spordi valdkonnas;
9. spordi valdkonnas on selle keerulise küsimuse lahendamiseks vaja pikaajalist strateegiat, mis peaks hõlmama ELi ühtse lähenemisviisi kehtestamist, et võidelda korruptsiooni vastu spordis, ning teha kindlaks korruptsiooni ohud, nende algpõhjused ning kehtivad õigusraamistikud ja mehhanismid,

³ ÜRO resolutsioon 70/1 – Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma“ (punkt 37) ja resolutsioon 73/24 – Sport kui kestliku arengu oluline tegur.

⁴ Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, eesmärk 16 (alaeesmärk 16.5) kättesaadav aadressil <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

⁵ Uue Euroopa arengukonsensuse (2017) punkt 50 ja jagu 2.4.

10. korruptsiooni vastu võitlemine spordis on kõigi spordivaldkonna sidusrühmade, sealhulgas riigisiseste, Euroopa ja rahvusvaheliste spordiorganisatsioonide, spordiklubide, muude asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide, haldusasutuste, õiguskaitseasutuste, spordiagentide, sportlaste ja nende lähikondlaste, kihlvedude sektori, laborite, sponsorite ja meedia ühine vastutus ja huvi;
11. puudujäägid spordiorganisatsioonide juhtimises ja avalikus sektoris võivad takistada nende suutlikkust ennetada ja tõkestada korruptsiooni ning kahjustada sportlaste osalemist ja nende töötingimusi;
12. rikkumisest teatajate kaitse on korruptsioonivastase võitluse ülioluline osa, eriti mis puudutab korruptsiooni kindlakstegemist ja avastamist spordis;
13. spordivaldkonna hea juhtimistava aluspõhimõtted hõlmavad miinimumnõudena demokraatlikke struktuure, korrapäraseid ja avatud valimisi, pädevat ja eetilist korraldust ja juhtimist, vastutustundlikkust ja läbipaistvust otsuste tegemisel ja finantstehingutes ning õiglust liikmesusega tegelemisel, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse ja solidaarsuse aspektist⁶;
14. aluslepingutes käsitletakse korruptsiooni, ebaseaduslikku uimastikaubandust, rahapesu ja organiseeritud kuritegevust kui teatavaid piiriülese mõõtmega eriti raskete kuritegudega valdkondi, mis tulenevad selliste kuritegude olemusest või mõjust või erivajadusest võidelda nende vastu ühistel alustel, mille puhul võidakse kehtestada kuritegude ja karistuste määratlemiseks miinimumnormid⁷. Meie ühine huvi on tagada, et kõigil liikmesriikidel oleks tõhus korruptsioonivastane poliitika ja et EL toetaks liikmesriike selle töö tegemisel, sealhulgas spordivaldkonnas;

⁶ Vt Euroopa Nõukogu ministrite komitee soovitus CM/Rec (2005) 8 liikmesriikidele.

⁷ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 83 lõige 1.

15. spordi juhtorganid peaksid suutma säilitada ulatuslikku autonoomiat oma rolli täitmisel spordi kõigis valdkondades. See on seotud kaudse tunnistamisega, et selline autonoomia peab olema ära teenitud hea juhtimistavaga ja põhinema kõrgeimatel spordiaususe standarditel⁸. Spordiliikumise esindajad on juba mitu aastat käivitanud projekte, võrgustikke ja teinud muid algatusi, et võidelda korruptsiooni vastu spordis. Seda tööd tuleks edasiste meetmete kaalumisel arvesse võtta ja edasi arendada;
16. Euroopa ja rahvusvahelised organisatsioonid, nagu ÜRO, OECD, Euroopa Nõukogu, Interpol ja Europol ning G20⁹ on võtnud meetmeid korruptsiooni vastu võitlemiseks nii üldiselt kui ka konkreetsemalt spordis. ELi meetmed peaksid tuginema olemasolevale rahvusvahelisele koostööle, edendades ja täiendades sellist koostööd, mille puhul on võimalik pakkuda lisaväärtust.
17. olemasolevad ja uued võrgustikud võivad hõlbustada ühist eesmärki ennetada korruptsiooni ja edendada head juhtimistava, tuues kokku valitsustevahelised organisatsioonid, rahvusvahelised spordiorganisatsioonid ja valitsused ning kombineerides erinevate sidusrühmade jõupingutusi võitluses korruptsiooni vastu spordis. Rahvusvaheline spordis esineva korruptsiooni vastane partnerlus (International Partnership Against Corruption in Sport) on sellise mitteametliku tulevase koostöö üks võimalik näide;
18. liikmesriikidel on oluline roll rahvusvaheliste kohustuste täitmisel. Nad peaksid koostöös spordiorganisatsioonidega edendama ja toetama hea juhtimistava põhimõtete rakendamist riigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, eelkõige kohaldades spordis esineva korruptsiooni suhtes täisleppimatuse poliitikat, jälgides hea juhtimistava põhimõtete rakendamist nende riigisisese spordiliikumise poolt või lisades hea juhtimistava nende kriteeriumide hulka, mille alusel antakse spordile avaliku sektori toetusi;

⁸ Future of Global Sport (Ülemaailmse spordi tulevik), 2019 ASOIF. Vt ka KOM(2011) 12 lõplik „Euroopa mõõtme arendamine spordis“.

⁹ 2017. aastal Hamburgis toimunud tippkohtumisel võtsid G20 juhid kohustuse jätkata oma tööd, et tegeleda spordiaususega, ning kutsusid rahvusvahelisi spordiorganisatsioone tungivalt üles veelgi tõhustama korruptsioonivastast võitlust, saavutades kõrgeimad ülemaailmsed spordiaususe ja korruptsioonivastased standardid. Sellega seoses võtsid G20 juhid kohustuse püüelda ühise seisukoha poole korruptsiooniriskide kohta suurte spordiürituste korraldamiseks tehtavate pakumiste puhul.

19. korruptsioonivastaste meetmete edukaks rakendamiseks kõigil tasanditel on vaja tõhusat koostööd asjaomaste olemasolevate struktuuride vahel ja vahendite kombineerimist,

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE ÜLES TEGEMA KOOSKÕLAS SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA JA ASJAKOHADEL TASANDITEL JÄRGMIST

20. tugevdama jõupingutusi spordikorruptsiooni ennetamiseks ja tõkestamiseks, tagades muu hulgas asjakohaste õigus- ja õiguskaitsemeetmete kehtestamise;
21. julgustama ja edendama meetmeid ja tegevusi, et vältida ja keelata surveamist ning võtma kasutusele tagatised rikkumisest teatajate ajutise töölt kõrvaldamise, alandamise ja hirmutamise või muude kättemaksuvormide eest kaitsmiseks, austades samal ajal täielikult kõigi poolte õigusi;
22. koostöös spordiorganisatsioonidega kehtestama või vaatama läbi riiklikud tegevuskavad ja/või muud vahendid, et spordikorruptsiooni ennetada ja tõkestada, ning pidades silmas täisleppimatuse poliitika elluviimist spordis esineva korruptsiooni suhtes;
23. edendama hea juhtimistava põhimõtete nõuetekohast rakendamist ja järelevalvet spordiliikumises, et ennetada korruptsiooni spordis;
24. vaatama läbi avaliku sektori rahastamise võimalikud meetmed, mis põhinevad organisatsioonide kohustusel rakendada hea juhtimistava ja korruptsioonivastase võitlusega seotud meetmeid;
25. suurendama teadlikkust ja pakkuma alg- ja täiendõpet ja -koolitust asjaomastele ametnikele, sealhulgas õiguskaitse valdkonnas töötavatele ametnikele ja spordiga seotud korruptsioonivastaste meetmetega tegelevatele sidusrühmadele;
26. uurima koos komisjoniga, kuidas lahendada ummikseis seoses 1. septembril 2019 jõustunud spordivõistlustega manipuleerimise vastase Euroopa Nõukogu konventsiooniga, et EL ja kõik selle liikmesriigid saaksid viia oma ratifitseerimisprotsessid lõpule ja ühineda konventsiooniga nii kiiresti kui võimalik,

27. kõnealuses valdkonnas varem tehtud tööd arvesse võttes esitama ettepaneku luua sidus ja valdkonnaülene tegevuskava, mis sisaldaks vajaduse korral ettepanekut nõukogu soovitusel kohta, mis käsitleb võistlus- ja juhtimiskorruptsiooni spordis;
28. edendama koostööd ja koostöid nii liikmesriikidega ja nende vahel kui ka teiste rahvusvaheliste organisatsioonide ja võrgustikega, eelkõige Euroopa Nõukoguga, ning suurendama teadlikkust sellisest koostööst ja selle tulemustest;
29. looma ja tugevdama dialoogi ametiasutuste ja spordiliikumise vahel, et võidelda korruptsiooni vastu spordis, ja toetama koos rahvusvaheliste spordiorganisatsioonidega algatusi korruptsiooni ennetamiseks rahvusvahelistel üritustel ja piiriülestel võistlustel;
30. hindama, kuidas järgmise mitmeaastase finantsraamistiku programmid ja vahendid saavad toetada korruptsioonivastaste meetmete rakendamist spordis;
31. kasutama programmi „Erasmus+“ spordiga seotud rahastamist, samuti muid asjakohaseid rahastamisprogramme, et edendada ennetavaid meetmeid seoses korruptsioonivastase võitlusega ja hea juhtimistavaga spordis ning heade tavade ja poliitikameetmete vahetamist liikmesriikide ja sidusrühmade vahel;
32. kaaluma spordikorruptsiooni lisamist ELi korruptsioonivastase võitluse kogemuste vahetamise programmi¹⁰ ja integreerima spordivaldkonna komisjoni korruptsioonivastase võitluse algatustesse;
33. jätkama liikmesriikide ametiasutuste abistamist struktuurireformi tugiteenistuse kaudu, et tõhustada spordikorruptsiooni ennetamist ja tõkestamist,

¹⁰ Euroopa Komisjon käivitas kogemuste vahetamise programmi 2015. aastal, et toetada liikmesriike, kohalikke valitsusväliseid organisatsioone ja muid sidusrühmi ELi korruptsioonivastase võitluse aruandes esitatud konkreetsete probleemide lahendamisel (komisjoni aruanne nõukogule ja Euroopa Parlamendile — ELi korruptsioonivastase võitluse aruanne. COM(2014) 38 final, 3.2.2014).

KUTSUVAD SPORDILIIKUMISE ESINDAJAID ÜLES

34. tõhustama jõupingutusi spordieetika säilitamiseks ning jätkama tegelemist spordikorrupsiooni ennetamise ja sellevastase võitlusega, tehes algatusi tõhusate korrupsioonivastaste meetmete ja karistuste kohta riskihindamise alusel ning rakendades neid täisleppimatuse lähenemisviisi kaudu alates rohujuure tasandilt kuni kõige kõrgema tasandini;
35. võtma vastu kestlikke lähenemisviise ja pidama kinni hea juhtimistava käitumisjuhendist, mis hõlmab ranget nõuetele vastavuse süsteemi, koos järelevalve, sanktsioonide kehtestamise ja suutlikkuse suurendamisega;
36. suurendama teadlikkust, pakkuma alg- ja täiendõpet ja -koolitust, esitama soovitusi ja levitama häid tavasid korrupsiooni ennetamise kohta spordis, sealhulgas hea juhtimistava kohta kõigil tasanditel;
37. võtma korrupsiooniga seotud isikute karistamiseks vastu asjakohased distsiplinaarmäärustikud ja -menetlused ja võtma asjakohaseid meetmeid, et kaitsta rikkumisest teatajaid, austades samas täielikult kõigi osapoolte õigusi;
38. avaliku sektori vahenditest rahastamise eesmärgil tegema koostööd avaliku sektori asutustega hea juhtimistava standardite loomisel ja nende standardite järgimise hindamisel;
39. tegema koostööd korrupsioonivastase võitluse eest vastutavate õiguskaitseorganite, -asutuste ja -organisatsioonidega.

1. Viited

Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajad tuletavad meelde järgmist.

Euroopa Liit

- 1997. aasta konventsioon, mis käsitleb võitlust ELi ametnike või liikmesriikide ametnikega seotud korruptsiooni vastu, ning 2003. aasta raamotsus korruptsioonivastase võitluse kohta erasektoris;
- Euroopa Komisjoni valge raamat spordi kohta, eelkõige peatükk 4.6 „Korruptsioon, rahapesu ja muud finantskuritegevuse vormid“ (juuli 2007)¹¹;
- ELi spordialase hea juhtimistava eksperdirühm (2011-2014): „Principles of Good Governance in Sport in the EU“ („Spordivaldkonna hea juhtimistava põhimõtted ELis“) (september 2013);
- 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1288/2013, millega luuakse „Erasmus+“: liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm ning tunnistatakse kehtetuks otsused nr 1719/2006/EÜ, nr 1720/2006/EÜ ja nr 1298/2008/EÜ¹²;
- Euroopa Parlamendi 11. juuni 2015. aasta resolutsioon FIFA kõrgeid ametnikke puudutavate korruptsioonijuhtumite hiljutise paljastamise kohta (2015/2730(RSP))¹³;
- Nõukogu järeldused eetika, läbipaistvuse ja hea juhtimistava tõhustamise kohta suurtel spordiüritustel (mai 2016)¹⁴;

¹¹ KOM(2007) 0391 lõplik.

¹² ELT L 347, 20.12.2013, lk 50.

¹³ ELT C 407, 4.11.2016, lk 81.

¹⁴ ELT C 212, 14.6.2016, lk 14.

- ELi spordialase hea juhtimistava eksperdirühm (2014–2017): „Promotion of existing good governance principles“ („Olemasolevate heade juhtimistavade edendamine“) (juuli 2016)¹⁵;
- Euroopa Parlamendi 2. veebruari 2017. aasta resolutsioon head juhtimistava, kättesaadavust ja ausameelsust hõlmava integreeritud lähenemisviisi kohta spordipoliitikale (2016/2143(INI))¹⁶;
- Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa Liidu spordialase töökava (1. juuli 2017 – 31. detsember 2020) kohta¹⁷;
- „Spordis esineva korruptsiooni kaardistamine ELis“, mille viis Euroopa Komisjoni nimel läbi uuringufirma Ecorys (detsember 2018)¹⁸;
- Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, Euroopa Parlamendi ja komisjoni ühisavaldus – Uus euroopa arengukonsensus: „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik“,¹⁹ punkt 50 ja jagu 2.4;
- Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule siseturgu mõjutavate ja piiriülese tegevusega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamise kohta (juuli 2019, COM(2019) 370 final), eelkõige peatükk 2.1.6.1.1. professionaalse jalgpalli kohta;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (PE-CONS 78/19)²⁰;
- Euroopa Komisjoni hea juhtimistava alane kohustuste loetelu;

¹⁵ <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail-Doc&id=25002&no=1>

¹⁶ ELT C 252, 18.7.2018, lk 2.

¹⁷ ELT C 189, 15.6.2017, lk 5.

¹⁸ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/71c67c33-1dff-11e9-8d04-01aa75ed71a1>.

¹⁹ ELT C 210, 30.6.2017, lk 1.

²⁰ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-78-2019-INIT/et/pdf> – *Tekst vastu võetud nõukogus 7. oktoobril 2019, Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata.*

Ühinenud Rahvaste Organisatsioon

- Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korruptsioonivastane konventsioon (2003);
- spordis dopingu kasutamise vastane rahvusvaheline konventsioon (2005);
- Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korruptsioonivastane konventsioon; suurte avalike ürituste korral korruptsiooni eest kaitsmise strateegia (2013);
- kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 (2015)²¹;
- Kaasani tegevuskava UNESCO kehalise kasvatuse ja spordi eest vastutavate ministrite ja kõrgemate ametnike 6. rahvusvahelise konverentsi raames, MINEPS VI (2017);

Euroopa Nõukogu

- ministrite komitee soovitus CM/Rec(2018)12 liikmesriikidele hea juhtimistava edendamise kohta spordis;
- Euroopa Nõukogu dopinguvastane konventsioon (ETS nr 135);
- Euroopa Nõukogu korruptsiooni tsiviilõiguslike aspektide konventsioon (ETS nr 174), korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsioon (ETS nr 173) ja selle lisaprotokoll (ETS nr 191);
- spordivõistlustega manipuleerimise vastane Euroopa Nõukogu konventsioon (ETS nr 215);

Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD)

- rahvusvahelistes tehingutes välisriigi ametiisikutele altkäemaksu andmise vastu võitlemise OECD konventsioon, mis võeti vastu 21. novembri 1997. aasta läbirääkimiskonverentsil;
- OECD nõukogu soovitus maksumeetmete kohta, mille abil täiendavalt võidelda rahvusvahelistes tehingutes välisriigi ametiisikutele altkäemaksu andmise vastu, 25. mai 2009 - C(2009)64;

²¹ ÜRO 25. septembri 2015. aasta resolutsioon A/RES/70/1.

Muud

- Transparency International: „Global Corruption Report: sport“ („Ülemaailmse korrupsiooni aruanne: sport“) (23. veebruar 2016);
- G20 juhtide deklaratsioon: „Ühendatud maailma kujundamine“ (7.–8. juuli 2017 Hamburg).

2. *Mõisted*

Käesolevates järeldustes kasutatakse järgmiseid mõisteid.

„võistlustega seotud korrupsioon“ – spordis esinev korrupsioon, mis on seotud spordivõistluse tulemuse ja/või võistluse kulgemisega;

„juhtimisalane korrupsioon“ – spordis esinev korrupsioon, mis ei ole seotud spordivõistluse tulemusega ja/või võistluse kulgemisega.